

УДК 378.1:504.3

**ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЧНОГО
ВИХОВАННЯ****Гирля Л. М.,**

к. х. н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Подальший розвиток цивілізації може здійснюватися тільки у співіснуванні із законами природи та усвідомленні людиною своєї справжньої ролі в системі біотичної регуляції. Перед людством постало складне завдання - здійснити кардинальні зміни у своїй свідомості, сформувати і добровільно прийняти обмеження і заборони, що диктуються законами розвитку біосфери. Однією із соціальних технологій, що здатна змінити багато стереотипів поведінки, механізмів економіки і соціального розвитку є екологічна освіта, що безпосередньо пов'язана з екологічним вихованням.

Мета представленої роботи – показати зв'язок між екологічною освітою та екологічним вихованням на сучасному етапі розвитку людства на основі наукових джерел. Основи екологічної освіти було закладено у 1968 році на Міжнародній конференції ЮНЕСКО у Парижі. В 1975 році з'явилась Міжнародна програма екологічної освіти. **Екологічна освіта** – представляє собою цілеспрямовано організований, планово і систематично здійснюваний процес засвоєння екологічних знань, умінь і навичок. **Екологічна освіта враховує**, що будь-яке життя самоцінне, унікальне і неповторне; що людина відповідальна за все живе; природа була і завжди буде сильнішою за людину. Сучасна система екологічної освіти України має неперервний, комплексний, міждисциплінарний та інтегрований характер, складається з двох підсистем неформальної і формальної екологічної освіти. Основне покликання підсистеми неформальної екологічної освіти полягає в оперативному поширенні інформації екологічного змісту, пропагуванні здорового способу життя, природовідновлювальних технологій освоєння довкілля.

Підсистему формальної екологічної освіти утворюють установи та заклади освіти, де здійснюється цілеспрямований процес формування екологічної культури відповідно до завдань цих установ.

Екологічне виховання представляє собою процес систематичного та цілеспрямованого впливу на духовний і фізичний розвиток особистості з метою формування еколого-гуманістичного світогляду, підготовки до виробничої, громадської та культурної діяльності [3]. До основних завдань екологічного виховання належать формування системи знань про навколишнє середовище, її актуальні проблеми, і способи вирішення цих проблем; реалізація виховних принципів, тобто людина повинна мати потреби і звички правильної екологічної поведінки; розвиток умінь, завдяки яким людина зможе самостійно вивчати, оцінювати і покращувати стан навколишнього середовища, вести пропаганду дбайливого ставлення до навколишнього світу. **Екологічне виховання** покликане формувати активну

природоохоронну позицію. Головна функція екологічного виховання полягає в набутті і накопиченні особистістю досвіду взаємодії з навколишнім середовищем. Усвідомлення кожним власної відповідальності за стан природного середовища, безпосередня участь в екологічній діяльності можуть стати вирішальними факторами не тільки оздоровлення природного оточення в місцях проживання, праці та відпочинку, а й поліпшення глобальної екологічної ситуації. Це буде найбільш дієвим засобом екологічного виховання - формування гуманної, моральної, естетично розвинутої, духовно багатой і фізично здорової людини[1,2].

Екологічне виховання безпосередньо пов'язане з екологічною освітою. Майже у всіх країнах світу ще в кінці 80-х - початку 90-х років на рівні законів були прийняті Національні стратегії екологічної освіти. Для України важливим документом в цьому напрямку є Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 року про створення системи екологічної освіти і виховання, що є важливим пріоритетом державної політики в галузі охорони природи, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Результатом екологічного виховання є формування екологічної культури кожної людини й суспільства загалом. Екологічна культура представляє собою поведінку й життя людини й суспільства на основі пізнання та використання законів розвитку природи з урахуванням близьких і віддалених наслідків змін природного середовища під впливом людської діяльності[2]. Вирішити проблему екологічного виховання значно складніше, ніж удосконалити систему екологічної освіти. Якщо екологічна освіта людини визначається сукупністю її знань, то екологічне виховання охоплює широкий спектр найрізноманітніших людських якостей і характеристик.

Екологічна освіта і виховання орієнтуються на активну взаємодію людини з природою, побудовану на науковій основі, на сприйманні людини як частини природи. Екологічні знання, доповнені ціннісними орієнтаціями, є основою екологічної культури та екологічного мислення. Вони сприяють усвідомленню цінностей, допомагають вирішенню комплексних екологічних проблем, що стоять перед людством, забезпечують комфортність його проживання у майбутньому, сприяють збереженню та примноженню унікальної різноманітності всієї біоти.

Отже, цілеспрямований розвиток системи екологічної освіти і виховання сприяє формуванню та розвитку екологічної культури.

Список літератури

1. Герасимчук О. Л. Екологічне виховання в контексті сучасної парадигми сталого розвитку // Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Житомир, 22-23 травня 2014 р.) / За ред. О. А. Дубасенюк, В. А. Ковальчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 401–406.
2. Курняк Л. Д. Екологічна культура: поняття і реальність. / Л. Д. Курняк // Вища освіта України. – 2006. – №3. – С. 32 – 37.
3. Морозова Л. П. Проблеми екологічного виховання молоді та шляхи їх вирішення / Л. П. Морозова, І. А. Кирилук, К. В. Михалевич // Молодий вчений – 2015. – №12 (27). – С. 49 –52.